

Wstęp

Na początku drugiej dekady XXI wieku możemy mówić o nowej erze sprawozdawczości finansowej, o erze e-sprawozdawczości. Od 1 października 2018 r. każda jednostka prowadząca księgi rachunkowe zobowiązana jest do sporządzania sprawozdania finansowego w postaci elektronicznej. Tak sporządzone sprawozdanie finansowe należy podpisać kwalifikowanym podpisem elektronicznym lub podpisem zaufanym (ePUAP) lub podpisem osobistym.

Wydruk sprawozdania finansowego sporządzonego w postaci elektronicznej jest tylko kopią sprawozdania finansowego, nie zaś oryginałem sprawozdania finansowego.

Sprawozdanie finansowe stanowi istotne źródło informacji o kondycji finansowej podmiotu. Już jakiś czas temu podmioty gospodarcze zgłaszały potrzebę wprowadzenia elektronicznych sprawozdań finansowych (np. w formacie XML), co pozwoliłoby na efektywne wykorzystanie danych zawartych w takich sprawozdaniach np. przez przekrojowe zestawienie poszczególnych danych. W związku z tym od 1 października 2018 r. wprowadzono obowiązek sporządzania i składania sprawozdań finansowych w postaci elektronicznej w odpowiednim formacie danych, ułatwiającym późniejsze ich wykorzystanie. Sporządzone w postaci elektronicznej sprawozdanie finansowe, sprawozdanie z działalności oraz sprawozdanie z płatności na rzecz administracji publicznej może być podpisane kwalifikowanym podpisem elektronicznym bądź profilem zaufanym lub podpisem osobistym.

Należy jednak podkreślić, że w związku z tym nie nastąpiły zmiany w stosowaniu innych zasad rachunkowości, w tym w prowadzeniu ksiąg rachunkowych oraz w procesie zamykania roku obrotowego.

Zmiany przepisów ustawy o rachunkowości mające wpływ na stosowanie zasad rachunkowości to wprowadzenie do polskiego prawa bilansowego nowego podziału podmiotowego. Oznacza to zwiększenie liczby podmiotów mogących korzystać z różnego rodzaju uproszczeń przewidywanych przepisami ustawy o rachunkowości.

Najistotniejszą zmianą w tym zakresie, która weszła w życie w 2019 r. i ma zastosowanie do sprawozdań finansowych sporządzonych za ten rok, jest podwyższenie limitu uznającego podmiot za mały.

Za mały podmiot uznaje się jednostki, które nie przekroczyły co najmniej dwóch z następujących trzech wielkości:

- a) 25 500 000 zł – w przypadku sumy aktywów bilansu na koniec roku obrotowego (było 17 000 000 zł),
- b) 51 000 000 zł – w przypadku przychodów netto ze sprzedaży towarów i produktów za rok obrotowy (było 34 000 000 zł),
- c) 50 osób – w przypadku średniorocznego zatrudnienia w przeliczeniu na pełne etaty,

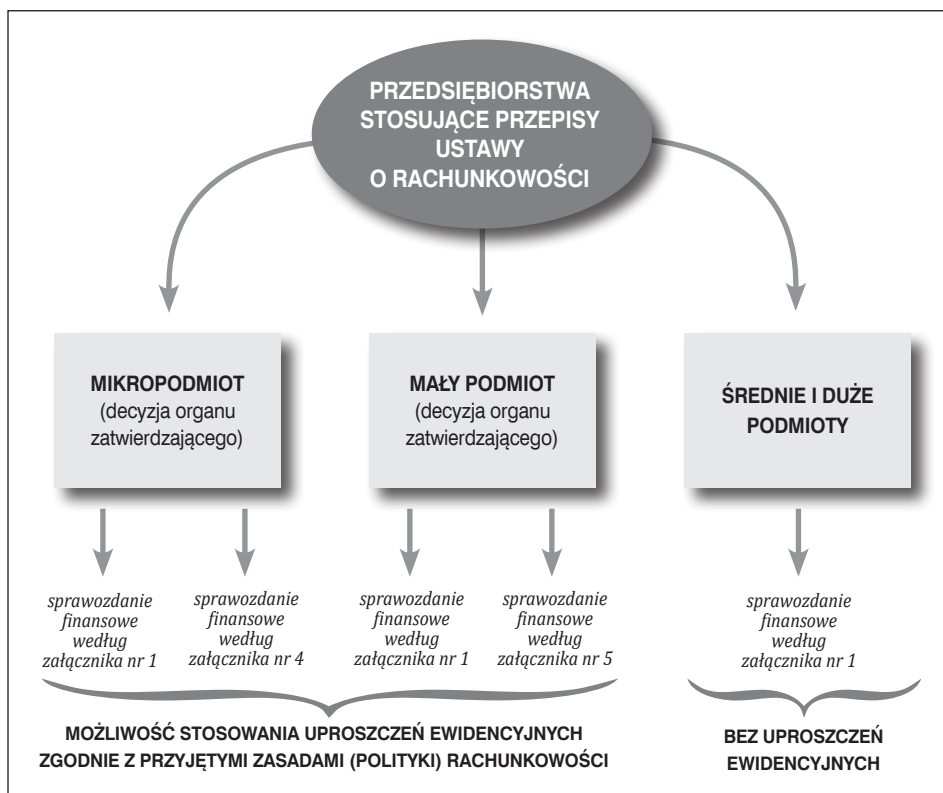
Obecnie podmioty podlegające przepisom ustawy o rachunkowości dzielimy według wielkości na następujące kategorie:

- jednostki mikro,
- jednostki małe,
- jednostki średnie i duże.

Z uproszczeń przewidzianych przez ustawę o rachunkowości mogą korzystać jednostki mikro i małe. Dla tych podmiotów przepisy umożliwiają korzystanie z dwóch kategorii:

- uproszczeń sprawozdawczych,
- uproszczeń w zakresie prowadzenia ksiąg rachunkowych.

Sprawozdawczość finansowa przedsiębiorstw

Ustawa z 19 lipca 2019 r. o zmianie ustawy – Kodeks spółek handlowych oraz niektórych innych ustaw rozszerzyła krąg spółek wchodzących w zakres spółek kapitałowych. Spółki kapitałowe to spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, spółki akcyjne oraz proste spółki akcyjne. Nowa forma prawna oznacza też zmiany w ustawie o rachunkowości. Zmiany te zostały podsumowane w rozdziale VI.

Zmiany te wejdą w życie 1 marca 2021 r.

Kolejna zmiana w ustawie o rachunkowości związana jest z nowelizacją ustawy o biegłych rewidentach. 12 września 2019 r. wszedł w życie art. 12 *ustawy z 19 lipca 2019 r. o zmianie ustawy o biegłych rewidentach, firmach audytorskich oraz nadzorze publicznym oraz niektórych innych ustaw*, zgodnie z którym został utworzony nowy organ nadzoru publicznego nad biegłymi rewidentami i firmami audytorskimi – Polska Agencja Nadzoru Audytowego. Nowo powstała Agencja jest państwową osobą prawną wchodzącą w skład sektora finansów publicznych. Do końca 2019 r. były prowadzone działania przygotowawcze i organizacyjne niezbędne do rozpoczęcia przez Agencję realizacji zadań merytorycznych z zakresu nadzoru publicznego, co nastąpiło z dniem 1 stycznia 2020 r. Za organizację Agencji odpowiedzialny jest pełnomocnik, który w okresie przejściowym wykonuje zadania Prezesa Agencji.

Nadzór nad działalnością Agencji sprawuje Minister Finansów, między innymi poprzez powoływanie i odwoływanie jej organów, nadanie jej statutu oraz zatwierdzanie planu finansowego oraz sprawozdania finansowego. Organami Agencji są Prezes Agencji oraz Rada Agencji, których członkowie powoływani są na 4-letnie kadencje. Pierwsza kadencja organów rozpoczyna się 1 stycznia 2020 r. W Radzie, oprócz Prezesa i jego Zastępcy, zasiadają przedstawiciele tych samych instytucji, które obecnie są reprezentowane w Komisji Nadzoru Audytowego, tj. Ministra Finansów, Komisji Nadzoru Finansowego, Ministra Sprawiedliwości, Polskiej Izby Biegłych Rewidentów, organizacji pracodawców, Giełdy Papierów Wartościowych S.A. w Warszawie. Do kompetencji Rady należą sprawy o charakterze systemowym, kluczowe dla funkcjonowania nadzoru publicznego.

Agencja wykonuje zadania dotychczas realizowane przez Komisję Nadzoru Audytowego. Przejęła też część zadań samorządu biegłych rewidentów. Do głównych zadań Agencji należy: przeprowadzanie kontroli planowych, doraźnych i tematycznych, dochodzeń dyscyplinarnych oraz postępowań administracyjnych w zakresie badań ustawowych, usług atestacyjnych innych niż badania ustawowe oraz usług pokrewnych objętych standardami wykonywania zawodu, zarówno w firmach audytorskich badających jednostki zainteresowania publicznego, jak i w firmach audytorskich badających jednostki inne niż jednostki zainteresowania publicznego. Agencja prowadzi również listę firm audytorskich, a tym samym dokonuje wpisów i skreśleń firm audytorskich.

Wynikające z nowego systemu nadzoru audytowego zmiany w ustawie o rachunkowości weszły w życie 1 stycznia 2020 r. W konsekwencji o rozwiązaniu umowy o badanie sprawozdania finansowego kierownik jednostki oraz firma audytorska mają

obowiązek poinformować niezwłocznie, wraz z podaniem przyczyn rozwiązania umowy, nie jak dotychczas Krajową Izbę Biegłych Rewidentów, ale Polską Agencję Nadzoru Audytowego, a w przypadku jednostki zainteresowania publicznego w rozumieniu art. 2 pkt 9 ustawy o biegłych rewidentach – także Komisję Nadzoru Finansowego.

Ponadto nastąpiły też zmiany techniczne, doprecyzowujące, dostosowujące do zmian określeń zawartych w innych aktach prawnych. Zmiany ustawy o zarządzie sukcesyjnym przedsiębiorstwem osoby fizycznej wywołały konieczność dostosowania przepisów ustawy o rachunkowości. W poprzednim stanie prawnym wraz ze śmiercią przedsiębiorcy *de facto* kończył się byt prawny prowadzonego przez niego przedsiębiorstwa jako „organizmu gospodarczego”. Oznaczało to wiele problemów dotyczących sfery prawa prywatnego i publicznego, które w praktyce uniemożliwiały lub znacząco utrudniały kontynuację czy wznowienie działalności przedsiębiorstwa przez następców prawnych przedsiębiorcy.

W praktyce oznaczało to, że zachowanie pełnej ciągłości działalności przedsiębiorstwa było niemożliwe. Zmiany wynikające z przepisów o zarządzie sukcesyjnym stanowią doprecyzowanie przepisów w zakresie obowiązku prowadzenia ksiąg rachunkowych przez przedsiębiorstwo w spadku jako kontynuację prowadzenia ksiąg rachunkowych przez pierwotną jednostkę.